

Insolvence a postoupení pohledávky

Věřitel dlužníka, který nabyl pohledávku vůči dlužníku postoupením a má své obvyklé místo pobytu, bydliště nebo sídlo v některém z členských států Evropské unie s výjimkou Dánska, o kterém však do uplynutí propadné lhůty určené v rozhodnutí o úpadku k podávání přihlášek do insolvenčního řízení nevyjde v insolvenčním řízení ničeho najevo ani z dlužníkem řádně vedeného účetnictví nebo jiných záznamů o majetku a závazcích dlužníka, s nimiž se insolvenční správce včas seznámil, ani jinak, jelikož dlužník se o postoupení nedozvěděl (nebyl o něm nikým vyrozuměn) a jako majitele pohledávky dále označoval postupitele, není pro tuto dobu pokládán za známého věřitele dlužníka. Tím, že okolnost, že takový věřitel nabyl pohledávku postoupením od původního majitele pohledávky (jenž nebyl věřitelem, který má své místo pobytu, bydliště nebo sídlo v některém z členských států Evropské unie s výjimkou Dánska), vyjde při obvyklém (řádném) chodu věci najevo později (po uplynutí propadné přihlašovací lhůty), není insolvenční správce ani insolvenční soud zbaven povinnosti postupovat ohledně takového věřitele ve smyslu ustanovení § 430 insolvenčního zákona (plnit vůči němu informační povinnost), zmeškaná lhůta k podání přihlášky se však takovému věřiteli nevrací.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 NSČR 126/2014, ze dne 22.12.2014)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v insolvenční věci dlužníka M.J., bytem v S., vedené u Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích pod sp. zn. KSPA 56 INS 19901/2011, o přihlášce pohledávky věřitele č. 2, o dovolání dlužníka, zastoupeného JUDr. M.Š., advokátem, se sídlem v S., proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. února 2014, č. j. KSPA 56 INS 19901/2011, 3 VSPH 1607/2012-P2-8, tak, že usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. února 2014, č. j. KSPA 56 INS 19901/2011, 3 VSPH 1607/2012-P2-8, se zrušuje a věc se vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Usnesením ze dne 16. května 2012, č. j. KSPA 56 INS 19901/2011-P2-3, rozhodl Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích (dále jen „insolvenční soud“), že se nepřihlíží k přihlášce pohledávky věřitele č. 2 H. SUNRISE LTD. (dále jen „věřitel H“) ve výši 2.478.444 Kč (bod I. výroku), že se odmítá přihláška pohledávky věřitele H ve výši 2.478.444 Kč (bod II. výroku), a že právní mocí tohoto usnesení končí účast věřitele H v insolvenčním řízení (bod III. výroku).

Insolvenční soud - odkazuje na ustanovení § 83, § 173 odst. 1 a § 185 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) - vyšel z toho, že usnesení ze dne 13. února 2012, č. j. KSPA 56 INS 19901/2011-A-14, jímž zjistil úpadek dlužníka (Miroslava Jílka), povolil oddlužení, ustanovil insolvenční správkyni a vyzval věřitele k podání přihlášek ve lhůtě 30 dnů ode dne zveřejnění rozhodnutí o úpadku (s poučením o následcích zmeškání lhůty), bylo zveřejněno v insolvenčním rejstříku téhož dne, takže konec lhůty k přihlášení pohledávek připadl na 14. březen 2012. Jelikož přihláška pohledávky věřitele H byla doručena insolvenčnímu soudu až 20. dubna 2012 (a její doplnění 2. května 2012), je přihláška opožděná, uzavřel insolvenční soud.

K odvolání věřitele H Vrchní soud v Praze ve výroku označeným usnesením změnil usnesení insolvenčního soudu tak, že přihláška pohledávky věřitel H se neodmítá.

Odvolací soud úvodem poznamenal, že pro posouzení včasnosti přihlášky pohledávky se uplatní insolvenční zákon ve znění účinném do 31. prosince 2013. Odvolací soud dále vyšel z ustanovení § 136 odst. 2 písm. d/, § 173 odst. 1 a 4, § 185, § 426 odst. 1 a § 430 insolvenčního zákona, načež uzavřel, že:

1/ Úprava obsažená v ustanoveních § 426 odst. 1 a § 430 insolvenčního zákona je výjimkou z obecné úpravy přihlašování pohledávek, pro případy insolvenčních řízení s evropským mezinárodním prvkem.

2/ Výzva k podávání přihlášek pohledávek musí být doručena známým věřitelům zvlášť a podle § 74 odst. 2 insolvenčního zákona jim začne běžet lhůta k podání přihlášek až ode dne, kdy jim byla výzva doručena zvlášť; blíže „Rc 25/2009“ [tímto odkazem je zjevně míněno usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. září 2008, sen. zn. 29 NSČR 4/2008, uveřejněné pod číslem 25/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 25/2009“), které je (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže) veřejnosti dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu].

3/ K otázce známého věřitele se vyjádřil Nejvyšší soud v rozhodnutí sen. zn. 29 NSČR 13/2010 (jde o usnesení ze dne 31. května 2012), uveřejněném pod číslem 138/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 138/2012“). V něm formuloval a odůvodnil závěr, že známým věřitelem dlužníka, který má své obvyklé místo pobytu, bydliště nebo sídlo v některém z členských států Evropské unie s výjimkou Dánska, je v insolvenčním řízení takový věřitel, o kterém by se insolvenční soud, případně předběžný správce nebo insolvenční správce (od rozhodnutí o úpadku) dozvěděl při obvyklém chodu věci buď z listin, jež je dlužník povinen předložit insolvenčnímu soudu (typicky ze seznamu závazků podle § 104 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona), nebo z řádně vedeného účetnictví dlužníka anebo z jiných dlužníkem řádně vedených záznamů o stavu jeho majetku a závazků (včetně korespondence). Dlužník, který nekoná s péčí řádného hospodáře a nevede řádné záznamy o stavu svého majetku a o svých závazcích nebo který nesplní řádně a včas povinnost předložit soudu seznam závazků, nemá právo spoléhat na to, že věřitel přijde v důsledku dlužníkovy nedbalosti o možnost přihlásit pohledávku do insolvenčního řízení. Jestliže dlužník označuje ve svém účetnictví, v jiných záznamech nebo v podáních adresovaných insolvenčnímu soudu takového věřitele nepřesně, jde o skutečnost, že se takový věřitel stal známým insolvenčnímu soudu nebo správci známým až po uplynutí propadlé přihlašovací lhůty, k tíži dlužníka.

4/ Věřitel dlužníka, který má své obvyklé místo pobytu, bydliště nebo sídlo v některém z členských států Evropské unie s výjimkou Dánska, o kterém však do uplynutí propadlé lhůty určené v rozhodnutí o úpadku k podávání přihlášek do insolvenčního řízení nevyjde v insolvenčním řízení ničeho najevo ani z dlužníkem řádně vedeného účetnictví nebo jiných záznamů o majetku a závazcích dlužníka, s nimiž se insolvenční správce včas seznámil, ani jinak, není pro tuto dobu pokládán za známého věřitele dlužníka. Tím, že okolnosti rozhodné pro závěr, že jde o známého věřitele dlužníka, vyjdou při obvyklém chodu věci najevo později (po uplynutí propadlé přihlašovací lhůty), není insolvenční správce ani insolvenční soud zbaven povinnosti postupovat ohledně takového věřitele ve smyslu ustanovení § 430 insolvenčního zákona, respektive ustanovení článku 40 Nařízení [míněno je nařízení Rady (ES) č. 1346/2000, ze dne 29. května 2000, o úpadkovém řízení (dále též jen „nařízení“), jehož česká verze byla uveřejněna ve Zvláštním vydání úředního věstníku EU (Kapitola 19, Svazek 01, str. 191-208) dne 20. srpna 2004].

5/ Ustanovení § 430 insolvenčního zákona vychází z přímo aplikovatelného nařízení, které v článku 40 odst. 2 stanoví, že vyzoomění musí obsahovat zejména lhůty, důsledky nedodržení těchto lhůt, subjekt nebo orgán, u kterého se přihlašují pohledávky, a zda jsou pro přihlášení předepsána jiná opatření. Toto vyzoomění rovněž obsahuje informaci o tom, zda věřitelé s právy přednostního uspokojení nebo s pohledávkami zajištěnými věcným právem musí své pohledávky přihlašovat. Výzva věřitelům z jiných členských států Evropské unie přitom musí být učiněna v souladu s článkem 42 nařízení prostřednictvím formuláře se záhlavím „Výzva k přihlášení pohledávky. Závazné lhůty“ provedeným ve všech úředních jazycích orgánů Evropské unie (formulář výzvy je přístupný na webových stránkách Ministerstva spravedlnosti).

6/ Z těchto ustanovení je zřejmé, že informace obsažené ve vyznění musí být dostatečně podrobné a srozumitelné. Smyslem této úpravy je zohlednit skutečnost, že zahraniční věřitel podniká v zemi jiných (právních) zvyklostí a že svá práva musí uplatňovat podle práva státu, v němž bylo úpadekové řízení zahájeno (lex fori concursus), a proto musí být podrobně informován nejen o způsobech a formách uplatnění svých práv, nýbrž i o důsledcích spojených se zmeškáním lhůt stanovených k jejich uplatnění.

7/ Z insolvenčního spisu plyne, že usnesením z 13. února 2012, zveřejněným v insolvenčním rejstříku téhož dne (usnesení nabylo právní moci 13. února 2012), zjistil insolvenční soud dlužníkům úpadek a povolil řešení úpadku oddlužením. Do dalších částí výroku rozhodnutí o úpadku pak insolvenční soud promítl povinné náležitosti podle § 136 insolvenčního zákona.

8/ V seznamu závazků předloženém dlužníkem (A-2), není uveden závazek dlužníka vůči věřiteli H a existence závazku neplyne ani z dalších listin založených v insolvenčním spisu nebo ze zjištění insolvenčního správce. Teprve z přihlášky pohledávky věřitele H se podává, že jde o věřitele dlužníka.

9/ Ze spisu však neplyne, že by insolvenční soud oznámil věřiteli H zahájení insolvenčního řízení nebo úpadek dlužníka a vyzval jej k přihlášení pohledávky za dlužníkem.

10/ Je tedy zřejmé, že insolvenční soud se poprvé dozvěděl o věřiteli H dne 20. dubna 2012, kdy se tento věřitel stal známým věřitelem. Po zjištění, že věřitel H je právnickou osobou z členské země Evropské unie bylo povinností insolvenčního soudu postupovat podle § 430 insolvenčního zákona a podle nařízení, neboť nelze přičítat k tíži věřitele H, že dlužník neuvedl svůj závazek vůči němu a existence jím tvrzené pohledávky neplynula ani ze založených listin nebo zjištění insolvenčního správce.

11/ Závěr insolvenčního soudu o časovém rámci, v němž se může takový věřitel stát věřitelem známým, tj. nejpozději do uplynutí lhůty k podání přihlášek pohledávek, nemá oporu v právní úpravě ani v judikatorních závěrech Nejvyššího soudu, jež odvolací soud sdílí.

12/ Protože insolvenční soud nepostupoval podle § 430 insolvenčního zákona a podle nařízení, ač tak postupovat měl, věřiteli H nezačala běžet lhůta k podání přihlášky pohledávky, a závěr insolvenčního soudu, že přihláška je opožděná, je nesprávný.

Proti usnesení odvolacího soudu podal dlužník dovolání, jehož přípustnost vymezuje (posuzováno podle obsahu dovolání) ve smyslu ustanovení § 237 zákona č. [99/1963 Sb.](#), občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Konkrétně dovolatel uvádí, že v seznamu svých závazků řádně uvedl jako svého věřitele s pohledávkou ve výši 1.694.333 Kč společnost A. Money Česká republika, a. s. (dále jen „společnost A“), přičemž skutečnost, že společnost A měla tuto pohledávku postoupit věřiteli H, zjistil až z přihlášky pohledávky věřitele H (o postoupení pohledávky nebyl dlužník vyzněn).

Odvolacímu soudu dovolatel vytýká, že tím, jak se věřitel H stal majitelem pohledávky, se vůbec nezabýval (a rovnou jej měl za známého věřitele).

Především s poukazem na závěry obsažené v R 138/2012 pak dovolatel dovozuje, že věřitel H nemůže být považován za známého věřitele ve smyslu § 430 insolvenčního zákona.

S přihlédnutím k době vydání napadeného rozhodnutí je pro dovolací řízení rozhodný občanský soudní řád ve znění účinném od 1. ledna 2014 (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. dubna 2014, sen. zn. 29 NSČR 45/2014, uveřejněné pod číslem 80/2014 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., když odvolací soud se v napadeném rozhodnutí vskutku odchýlil od (níže označené) judikatury Nejvyššího soudu.

S přihlédnutím k době, kdy měla uplynout lhůta k přihlášení pohledávky věřitele H, je pro posouzení, zda přihláška je včasná, rozhodný především výklad insolvenčního zákona ve znění účinném do 31. prosince 2013.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Z insolvenčního spisu se podává, že věřitel H uvádí v přihlášce pohledávky a v jejím doplnění jako „důvod vzniku“ pohledávky smlouvou o postoupení pohledávky z 26. května 2011.

Nejvyšší soud úvodem zdůrazňuje, že při výkladu práva Evropské unie si byl vědom omezení kladených na něj závěry vyslovenými v rozsudku Soudního dvora ze dne 6. října 1982, v případě 283/81 CILFIT [1982], ECR 3415, ve spojení s článkem 267 Smlouvy o fungování Evropské unie (dříve článek 234 Smlouvy o založení Evropského společenství). Důvody, pro které Nejvyšší soud v této věci dospěl k závěru, že jako národní soud posledního stupně nemá povinnost předběžné otázky při výkladu § 40 nařízení, jsou shodné s těmi, jež formuloval v R 138/2012 (na které potud pro stručnost odkazuje).

Dále Nejvyšší soud uvádí, že odvolacím soudem přílehavě citované (leč na daný skutkový stav nedůsledně aplikované) závěry obsažené v R 138/2012 lze pro poměry věřitele, který pohledávku nabyt (smluvně) postoupením, konkretizovat takto:

1/ Věřitel dlužníka, který nabyt pohledávku vůči dlužníku postoupením a má své obvyklé místo pobytu, bydliště nebo sídlo v některém z členských států Evropské unie s výjimkou Dánska, o kterém však do uplynutí propadné lhůty určené v rozhodnutí o úpadku k podávání přihlášek do insolvenčního řízení nevyjde v insolvenčním řízení ničeho najevo ani z dlužníkem řádně vedeného účetnictví nebo jiných záznamů o majetku a závazcích dlužníka, s nimiž se insolvenční správce včas seznámil, ani jinak, jelikož dlužník se o postoupení nedozvěděl (nebyl o něm nikým vyrozuměn) a jako majitele pohledávky dále označoval postupitele, není pro tuto dobu pokládán za známého věřitele dlužníka.

2/ Tím, že okolnost, že takový věřitel nabyt pohledávku postoupením od původního majitele pohledávky (jenž nebyl věřitelem, který má své místo pobytu, bydliště nebo sídlo v některém z členských států Evropské unie s výjimkou Dánska), vyjde při obvyklém (řádném) chodu věcí najevo později (po uplynutí propadné přihlašovací lhůty), není insolvenční správce ani insolvenční soud zbaven povinnosti postupovat ohledně takového věřitele ve smyslu ustanovení § 430 insolvenčního zákona, respektive ustanovení článku 40 nařízení (plnit vůči němu informační povinnost), zmeškaná lhůta k podání přihlášky se však takovému věřiteli nevrací.

Pro poměry dané věci lze na tomto základě uvést, že je-li pravdivé tvrzení dlužníka (dovolatele), že jde o pohledávku, jejíž majitelkou byla původně společnost A (a kterou řádně označil v seznamu svých závazků) a že věřitele H neoznačil v seznamu závazků jako (nového) majitele pohledávky proto, že o postoupení pohledávky nevěděl (nebyl o něm vyrozuměn), pak věřitele H nelze míti za věřitele, jemuž dosud neuplynula lhůta k přihlášení pohledávky.

Odvolací soud se v dotčeném směru věci nezabýval a ve skutkové rovině si neopatřil žádné podklady pro posouzení, zda pohledávka uplatněná věřitelem H (jako postupníkem) je pohledávkou, kterou dlužník uvedl v seznamu závazků jako pohledávku společnosti A (postupitele) a zda a jak se dlužník měl dozvědět o postoupení pohledávky.

Právní posouzení věci odvolacím soudem je tudíž neúplné a proto nesprávné.

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené rozhodnutí zrušil včetně závislých výroků o nákladech řízení a vrátil věc odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.).

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Daňová exekuce](#)
- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)